

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

3 Speciosus forma præ filijs hominum, diffusa est gratia in labijs tuis:
propterea benedixit te Deus in æternum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

3. Speciosus forma præ filiis hominum.

Pulchritudo
Christi
quanta.
Ex virtutibus.
Ex gratiis donis.
Ex unione hypostatica.

Q Vis hanc speciositatem digne cogitet? Pulcher, pulcher fuisti. habet codex Hebræus. Quis gratiam, caritatem, sciëntiarum plenitudinē, gratias gratis datas, potestatem miraculorum, gratiam capitis, per quam Hominum, & Angelorum constitutus est caput? Quis tremēdam illam unio- nem hypostaticam, qua vnus & hominis, & Dei filius est, cuius splendorem nec Cherubin, aut Seraphia intueri valent? Ex hac influxus omnes, ex hac virtutes, & merita, & dona, & excellentiæ, & coniunctio cum Deo procedit, vt simus vnus: ex hac ipsa Dei visio, & regnum æternum. O influen- tiam superadmirabilem, ô pulchritudinem inexcogitabilem. Omnis plenitudo in illo inhabitat, non sicut in ceteris. Et quidem in corpore est sensus, sed non sicut in capite ait S. Augustinus. Et subdit. An etiam præter hoc, quod tanquam in templo, in illo corpore inhabitat omnis plenitudo diuinitatis, est aliud, quod intersit inter illud Caput, & cuiuslibet membri excellen- tiam? Est plane: quod singulari quadam sus- ceptione hominis illius vna facta est per- sona cum Verbo. De nullo enim Sanctorū dici potuit, aut potest, aut poterit, Verbum caro factum est, &c. Nec sufficit ad glori- am, & pulchritudinem caput esse homi- num, est & Angelorum, quod pulchre idem
Pater,

Colos. 1.

Epist. 57.
prope fin.

Quod ca-
put est
hominū,
& Ange-
lorum.

Pater, in illa verba psalmi, *Inuior sui, et enim serui*, ita describit. Omnes, qui ab initio seculi fuerunt Iusti, Christum habent. Illum enim venturum esse crediderunt, quem nos venisse iam credimus: & in eius fide & ipsi sanati sunt, in cuius & nos. Ut esset & ipse totum caput Ciuitatis Hierusalem, omnibus cōnumeratis Fidelibus ab initio vsq; in finem, adiunctis etiam legionibus, & exercitibus Angelorum, vt fiat illa vna Ciuitas sub vno Rege, & vna quædam Prouincia sub vno Imperatore, felix in perpetua pace, & salute; laudans Deum sine fine: beata sine fine. Sed meditare attentius quæ de hac pulchritudine Apostolus ad Ephesios ca. 1. & 4. ad Coloss. ca. 1. & magnificentius. c. 2. pronuntiat. Vide & sancti Ambrosij Epist. 16. ad Irenæum, qua summam epistolæ ad Ephesios plena maiestatis oratione complectitur. Hæc pulchritudo Sponsam excitat, vt non semel pulchrum appellet dilectum, sed pulchrum, & decorum, eminentiam decoris illa repetitione designans (inquit S. Bernardus) aut certe in vtraque Christi substantia dignum expressit omni admiratione decorem, in altera nature (id est in diuina) in altera (id est humana) gratiæ. Et subdit. *Quam pulcher es Angelis tuis, Domine Iesu, in forma Dei, in die æternitatis tuæ, in splendoribus sanctorum ante luciferum genitus, splendor, & figura substantiæ Patris, & quidem perpe-*

*Conc. 3. in
Psal 36.*

*Serm. 119
Cant. 450.*

tuus, minimeque fucatus candor vitæ æternæ. Quam mihi decorus es Domine mi, in ipsa tui huius positione decoris. Vide pulcherrima.

Ex nominibus, quibus vocatur ab Isa. c. 9. Potes & pulchritudinis magnitudinem ex nominibus conijcere, quibus ab Isaia vocatur. *Vocabitur, inquit, nomen eius, Admirabilis, Consiliarius, Deus, Fortis, Pater futuri seculi, Princeps pacis.* Meditare singula.

Admirabilis. quam multis titulis, quam altis operibus, quam stupendis adinventionibus?

Consiliarius. & hoc quam multa continet? siue in consilijs super filios hominum: siue in administratione; & œconomia salutis, & directionis nostræ: siue in inspirationibus; & sapientiæ, ac prudentiæ luminibus nobis infundendis, vt puerilitatem nostram erudiat, & dirigat?

Deus. Hic caligant oculi, & Cherubin, atque Seraphin demittunt alas.

Fortis. qualis apparuit siue in hostibus gloriose debellandis: siue cum hanc suam fortitudinem per suam infirmitatem exercet: siue cum nimiam infirmitatem nostram ad fortissima quæque corroborat, & brachia nihili, vt arcum æreum ponit, ad dura pro amato perferenda, ad ardua tam prompte, & facile aggredienda: per quem credentibus datur, ait S. Leo, virtus de infirmitate, gloria de opprobrio, vita de morte.

S. Leo ser.
S. de pass.

Pater

Pater futuri seculi. O quanta, quam pulchra, quam sublimia hoc nomine clauduntur! Quale seculum! seculum aureum, admirabile, dulce: in quo non in spiritu seruitutis, non sub onere premente legis; sed in spiritu amoris, & libertatis Domino seruiatur, non gemitu, & iugo, ac prementibus oneribus, sed in lætitia, & exultatione; in quo filij nihil terrenū, nihil humile, vt præmiū in hac vita expectant; sed ex amore seruiant, cælestia expectent; vt cælestes viuant. *Omnes, qui viderint eos, cognoscent Is. 61. illos, quia isti sunt semen, cui benedixit Dominus.* Sed si tales filij exules, quid in patria, O Pater futuri seculi?

Princeps pacis. Iam de pace cum Deo, cum Angelis, de pace nobiscum, & interna ordinatione affectuum, &c quis dicat? Ipse est pax nostra, ipse pacis autor, qui inimicitias in semetipso interfecit. *Ephes. 2.* Quanta pulchritudine intellectus pacis interiorem mentium pulsat auditum? Sed de pace illa in æternitate quis digne cogitet, cū etiam *Philip. 4.* in hac vita pax Dei expueret omnē sensum?

Ceterum si de pulchritudine, qua in forma Dei excellit, caligans oculus vespertilionis aliquid subobscure, vel palpitans intueri potest, vide, quæ Dionysius Areopagita de bono, lumine, sine, pulchro, amore, ecstasi, zelo differit de d. no. c. 4. de ente c. 5. Vita c. 6. Sapientia c. 7. Virtute, Iustitia, Salute, Redemptione c. 8. de Omnip. c. 10.
de pa-

de pace II. de Sancto Sanctorum, Rege Regum, Domino Dominantium, & per totum librum illum diuine tradit.

Palchritudo Christi ex descriptione Can. 5. Sed quoniam dulcissime Sponsa dilectum suum dissimilibus similitudinibus in Cantico describit amoris, videamus quo modo illum per partes nobis adumbret. *Dilectus meus, inquit, candidus, & rubicundus, electus ex millibus. Caput eius aurum optimum. Coma capitis eius sicut elata palmarum, nigra quasi coruus. Oculi eius sicut columbae super riuulos aquarum, quae lacte sunt lotae, & resident iuxta fluentia plenissima. Genae illius sicut areolae aromatum consista à pigmentarijs. Labia eius lilia distillantia myrrham primam. Manus illius tornatiles, aureae, plene hyacinthis. Venter eius eburneus, distinctus saphiris. Crura illius columnae marmoreae, quae fundatae sunt super bases aureas. Species eius vt Libani Electus vt cedri. Guttur illius suauissimum: & totus desiderabilis: talis est dilectus meus.*

Candidus & rubicundus. Dilectus meus candidus, & rubicundus. Vel candidus, id est clarus, serenus, purus, vt lux solis. Clarus est, in diuina natura: rubicundus in humana ob sanguinem Passionis. Vel candidus, & purus etiam in humana ob sanctitatem, & insignem puritatem, qui non solum nihil contraxerit maculae, sed purgationem etiam fecerit peccatorum.

Isa. c. 18. **Electus ex** Electus ex millibus, id est, inter myriades
Homini-

Hominum, & Angelorum, præ omnibus millibus eminentior in decore. Electus in Hebræa voce significatius vexillatus, id est, qui vexillum portat inter myriades, id est, insigniter excellit, & eminent: quod diceremus Italice, porta la bandiera.

Caput eius aurum optimum. Si caput Christi Deus, recte caput Sponsi aurum optimum, quia homo Deus. Huius autem optimi auri pretium, pulchritudinem, splendorem cogita si potes. Non est (inquit) dilectus meus, & Sponsus meus Christus Iesus vnus aliquis è Sanctis, sed Deus homo. Caput eius aurum optimum. Inclina oculos à fulgore, cerne, vt potes, in coruscatione, & transitu: munda oculos, vt quomodo potes, saltem coniectati, potius, quam spectati, vt S. Bernardus loquitur, si militudinem videas.

Caput aurum optimū. 1. Cor. 11.

Serm. 18. in Cant.

Huius capitis comæ, Angeli scilicet, & Sancti quique; qui illud ornant, & ab illo potius ornantur, si summam capitis puritatem consideres, nigræ sunt, velut coruus. Qualis est enim cuiuscunque creaturæ speciositas ad illam ineffabilem, & inaspectabilem speciositatem! Nigræ etiam per humilitatem, & reptutatione suæ vilitatis: nigræ per corpus mortis huius: nigræ de exercitationis interne quasi bellico puluere, vel puluerulento sudore, vt ait S. Paulinus: nigræ, vt ait S. Bernardus, pœnitentiæ passione, persecutionibus, zelo iustitiæ

Comæ nigræ.

Epist. 4. ad Sewer. S. Ber ser. 28. Cant.

ignita

ignita caritate fraterna, languore desiderij, comparatione splendoris Sponsi. Vide

Oculi si-
cut Co-
lumbæ.

Oculi eius sicut columbæ, quæ lacte sunt lotæ. Columbis comparantur oculi Sponsi, quia puri, casti, simplices, formosi: siue quia in omnibus Patris gloriam, nostramq; salutem intendebant. Est enim intentio oculus. siue quia oculi, quibus vigilat super nos, & custodit suos, intenti semper, & aperti, simplices sunt, & mundi. *Super lapidē unum septem oculi*, ait Zacharias, super Christum multiformis sapientia, scientia,

Zach 3.

vigil cura, aspectus amoris. O oculi ut columbæ, nec qualiscunque, sed quæ residet iuxta fluentia plenissima, id est, gratiarum Spiritus sancti. Hic consideranda aliqua, quæ præstat aspectus, & visus Sponsi, ex quo deriuantur in nos mirabilia dona, unde merito oculi, & columbæ iuxta fluentia plenissima esse dicuntur. Lacte lotæ dicuntur, id est, candidissimæ, & mundissimæ, veluti lac. Sicut & in Iob. *Si lotus fuero quasi aquis niuis*. Non tamen horum oculorum Sponsi pulchritudinem hac sola similitudine, quæ à Sponsa affertur scriptura adūbrat: sunt & alia sparsa in sacris literis, quæ eorum varijs similitudinibus signant splendorem. Aliquando in Apocalypsi flammæ ignis assimiliantur ob splendorem, & ardorem. O oculos verè ignitos, qui si vel frigidissima pectora aspiciant, omni glacie resoluta ardere faciant; ita ut & aquæ iuxta

Iob. c. 9.

ta
do
fer
tri
Cl
ch
&
D
oc
br
et
fu
pi
ge
m
fu
ne
C
ip
d
te
ta
c
fi
e
h
e
a
a
f
a

Sicut flā-
ma ignis.

Apoc. c. 1.

ta lsa-

ta Isaiaë vaticinium ardeant igne. Aliquādo
 do assimiliantur vino, quo pulchriores as- *Isa. c. 64.*
 feruntur in benedictione Iudæ: quæ Pa- *Vino pul-*
 tribus fere omnibus consentientibus, de *criores.*
 Christo Domino est. Dicuntur autem pul- *Gen. c. 49.*
 chriores vino ob nitorem, & hilaritatem,
 & quia cor lætificat, & inebriant. Pulchre
 D. Augustinus [fulgere (sic enim legit) *S. August.*
 oculos eius à vino, illa in corpore eius mē-
 bra cognoscunt, quibus donatum est san-
 cta quadam ebrietate abalienatę mentis à
 subalternantibus temporibus cęlestis sa-
 pientię lumen contueri] Meditare dili-
 gentius S. Augustini verba, quibus doce-
 mur experientia potius, quam sciētia hunc
 fulgorem oculorum, & hanc pulchritudi-
 nem esse quærendam. Nam in membris
 Christi illa hoc vident, & experiuntur, quę
 ipsius dono acceperunt, & sanctam quan-
 dam ebrietatem, & alienationem mentis à
 terrenis; & oculorum aciem, atque puri-
 tatē, qua sapientię æternę lumen conspi-
 ciant. Vere dulcia, & meditati dignissima.

Genę illius sicut areolę aromatum con-
 sita à pigmentarijs. Per genas, quoniam *Genę si-*
 ex facie cognoscitur vir, & in ijs sapientia *cut areo-*
 lucet; ac verecundia, & modestia splendet; *lę aroma-*
 exteriores Christi Domini actiones, quibus *tum.*
 appareret, intelligo. Hęc itaque erant sicut
 areolę aromatum ob decentissimam di-
 spositionem, cum nihil haberent inordi-
 natum, nihil distortum, nihil ex passioni-
 bus

bus proueniens. Areolæ sunt aromatum propter fragrantiam. Nec à quocumque odorifera illa, & aromatica herbula quomodocumque, aut fortuito seminata, aut plantata, sed consistit à peritis opificibus, nēpe à pigmentarijs, quia Spiritus sanctus omnes illas Sponsi actiones moderabatur, & disponebat. Talis artifex, talis manus, talis plantatio. O utinam & dispositionē hanc, & fragrantiam anima mea circumspicias, ac sentias semper, vt confundaris de actionibus tuis, & ad imitationem accingaris. Vide, & ingemisce.

Labia lilia stillantia Myrrham primam.

Labia eius lilia stillantia myrrham primam, id est, electā, perfectissimam, insigni odore fragrantem. In lilijs, si colorem spectes, puritatem: si odorem, suauitatem: si aureas intus virgulas, diuinitatem intellige. Perinde est igitur, ac si dicat, Verba, quæ Spōsus meus profert omni candore, ac puritate cōspicua sunt, omnimodis odoribus, ac suauitatibus referta: denique qualia esse decet, quæ ab homine Deo proferuntur, simul habentia candorem, & iucunditatem amœnissimam à lilijs, simul salubritatem mirificam, & vim arcendæ corruptionis à Myrrha. Vt merito Apostolus Petrus dicat, *Domine ad quem ibimus? Verba vite eterne habes.* De quo Lucas refert, *Cum in Synagoga doceret in Nazareth, omnium in Synagoga oculi erant intendentes in eum, & omnes testimonium illi dabant, & mirabantur in ver-*

Ioan. c. 6.

Luc. c. 4.

in ver-

in verbis gratia, quae praecedebant de ore ipsius.
Sed de gratia labiorum plenius meditaberis in illa Epithalamij verba, Diffusa est gratia in labijs tuis.

Manus illius tornatiles, aureae, plenae hyacinthis. Manus, id est, opera Sponsi sine tortuositate, asperitate, lacunis, & angulis, sed quasi torno elaborata. Perfectissima quippe vndecunq; fuerunt in omnibus. Aureae ob perfectionem caritatis, vel latentis Deitatis: Plenae hyacinthis, quia caelestes omnino, & vt Sancti appellant, Theandricae, id est, Dei viriles. Sunt praeterea tornatiles, quia expeditissimae manus ad omnia opera pro voluntate faciendae: quia mira facilitate, quae voluit, operatus est signa, & prodigia, sanitates, & omnia. Sed excellentiori modo non ea, quae videbantur tantum, sed Satanae debellationem, animarum salutem, dona gratiarum, virtutes, Martyrum fortitudinem, & innumera huiusmodi tornatiles manus eius operatae sunt: praesertim vero, vt quidam ait, cum eas crudelissimis clavis in vitae ligno perforatas ostendit. O qualia tunc operatus est. Clavi illi, ait S. Leo, qui manus Domini, pedesq; transfoderant, perpetuis Diabolum fixere vulneribus, & Sanctorum poena membrorum inimicarum fuit interfectio potestatum. Denique magna opera Domini, exquisita, id est, elaborata, & tornata in omnes voluntates eius. Et omnia, quaecunque voluit

Manus
tornati-
les.

Aureae.

Plenae
hyacin-
this.

S. Leo ser.

10. de Pas.

Psalm. 110.

voluit

Psal. 134. *voluit Dominus fecit in caelo, & in terra, in mari, & in omnibus abyssis: & omnia bona valde, quia bene omnia fecit.*

Venter eburneus.

Venter eius eburneus distinctus sapphiris. Per ventrem, quæ mollior, & infirmior pars est, carnem intelligunt Patres: ac si dicat. Ipsa eius caro, & humanitas distincta sapphiris, id est, celestibus signis, & virtutibus est. Non ita carnem aspectibus humanis obiecit, vt non etiam diuinitatis fulgore, & gemmis resperferit. Cerne si libet in præsepi iacentem, vagientem, lacrymantem, tenerum, imbecillum, pannis vilissimis, & fasciis astrictum, eundemque simul Angelos, simul stellas destinantem ad Pastores, ad Reges: & cælestis militiæ choros laudes ei, & hymnos, & gloriam in exelsis Deo melliflue cantantes. Vilis in pannis, pretiosus in stellis. Magos aduocat non sideris ductu, excitat, perducit, aspicit, excipit. Quid putandum vidisse illos in puero sic iacente? Infans foris tacet, intus eos alloquitur. Quæ verba Iesu bone in aurem cordis eorum instillabas? quæ mysteria reuelabas? quibus affectibus mulcebas, ne tanti itineris laborem se perdidisse putarent? Manifestatur absconditus, & qua voluit mensura se manifestat. Duodecim annos natus manifestat se inter Doctores. Verba sapientiæ mirantur, quid nisi sapphiros in ventre? Manifestatur in flumine: subijcit se baptismo, & spiritum in columbæ specie,

eic, atque à Patre testimonium accipit. *A. Mat. 3.*
 perti sunt cœli, vox intonuit, Hic est filius *Luc. 3.*
 meus dilectus, in quo mihi complacui. *O Ioan. 2.*
 Quales gemmæ, quales Sapphiri! Manife-
 statur & in nuptijs: mutat naturas: fit vi-
 num optimum aqua. Quid multa? radiant
 per totam vitam gemmæ Deitatis. Remit-
 tuntur peccata, conferuntur sanitates, fu-
 gantur Dæmonia, redditur mortuis vita.
 Sed & in ipsa eius morte, quid hac infir-
 mius, aut ignobilius? pendet in Cruce, &
 terram concutit. Laceratur clavis, & saxa
 scindit. Deridetur, & subsannatur, & solem
 obscurat. Blasphemant impij, sed luget cœ-
 lum. Sic nimirum semper, & vbiq; in in-
 firmitatē Maiestas elucet: quam tanto ve-
 neremur humilior, quanto amplectimur
 humiliorem, experimur nostri amantio-
 rem. Inuestiga diuitias, adora paupertate-
 m, conquire vndique pretiositatem, sinu
 excipe vtilitatem. Denique vt ait S. Hiero-
 nymus, fulgor ipse, & Maiestas diuinitatis
 occultæ, quæ etiam in humana facie relu-
 cebat, ex primo ad se videntes trahere po-
 terat aspectu.

*Lib. 1. in
Matth.*

Crura eius columnæ marmoreæ, quæ *Crura co-*
 fundatæ sunt super bases aureas. Crura, co- *lumnæ*
 lumnæ ob pulchritudinem, & stabilitatem: *marmo-*
 marmoreæ ob candorem. Misericordiã in- *rez.*
 his, & iudicium accipiamus: quarum alte- *Bern. Ser.*
 ram spes, alteram timor amplectitur. Vel *6 Can.*
 misericordiam, & veritatem. Et quidem v- *Psal. 24.*

B

niuer-

niuersæ viæ Domini huiusmodi sunt: sunt
& promissiones, quæ fundantur super bases
aureas, ipsa nimirum certitudine, & firmi-
tate incommutabilis Deitatis. Considera
quas promissiones acceperis, vbi fundatas.
Quam pretiosa remissio peccatorum! quam
suavis mutatio morum! quam dulcis com-
municatio animorum! quam mellita con-
iunctio amorum! quam denique inexcogi-
tabilis eminentia præmiorum! Hæ sunt
misericordia, & veritas: hæc crura firma,
& omni stabilitate inconcussa, quia fun-
dantur super bases aureas. Nituntur enim
diuinæ veritati, quæ fallere, aut falli non
potest. In Christo autem dulcissimo Spon-
so firmitas omnis nostræ expectationis, &
diuinæ promissionis locata est. Quotquot
enim promissiones Dei sunt, ait Aposto-
lus, in illo est. Meditare profundius, per-
curre quæ, & quot promissa sunt, quæ &
quot exhibita. Ab illo petendo (ait S. Au-
gustinus) non eris vacuus, tuum confiten-
do non eris ingratus. O latitudinem.

Super ba-
ses aure-
as.

2. Cor. 1.

Species
vt Liba-
ni.
Electus
vt Cedri.

Species eius vt Libani, electus vt Cedri.
Propter eminentiam super ceteros montes,
propter candorem, quod Libanon sonat,
vel thus, & fragrantiam, & diuinitatem. E-
lectus vero vt cedri, ob altitudinem, odo-
rem, & imputribilitatem, quæ eò magis in
electissimo Sponso miranda sunt, amanda,
eructanda, quo etiam membris suis ex
abundantia suæ diffusionis compertit.

Guttur

Guttur illius suauissimum, vel signifi- Guttur
 cantius ex Hebræo, in abstracto, suauitates. suauissi-
 Sunt, qui intelligant ob dulcedinem vocis: mum
 vt sit repetitio eius, quod iam dixerat, La-
 bia illius lilia stillantia. Et hoc verissimum
 est. Sed vt sit noua laus, noua perfectio, ac-
 cipiamus hoc loco non vt vocis instrumē-
 tum, sed vt alimentorum canalem. Igitur
 guttur erit, quo nos quasi cibum sibi incor-
 porat. De qua re plurib. infra differemus.
 Interim mihi dulce sapit accipere hic gut-
 tur Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramen-
 tum. Illo enim nos in se traicit, & incor-
 porat. Audi ipsum clamantem: *Qui man-* *Ioan. 6,*
ducat meam carnem, & bibit meum san-
guinem in me manet, & ego in illo. O tra-
 iectionem per guttur totius suauitatis fon-
 tem. O incorporationem, O transfor-
 mationem, vt merito post tot laudes, &
 præconia concludatur vno verbo, Et totus *Et totus*
 desiderabilis. Et significatius ex Hebræo, Et *desidera-*
 totus ipse desideria, siue concupiscentiæ. *bilis.*
 Verbum Hebræum, vnde nomen, significat
 appetere tanquam vtile, dulce, incundum,
 pretiosum. Et Aggæi secundo vocatur idē
 Dominus hoc eodem nomine, Et veniet
 appetibilis, vel desideratus cunctis genti-
 bus. Quid non appetibile, quid non dulce,
 quid non sublime, & excellens in illo? Ve-
 rē totus desideria, totus concupiscentiæ.
 Meditare, & satage, vt gustes; & sitias i-
 psam vitæ fontem, vnde inebrieris.

3 Diffusa est gratia in labijs tuis.

Suauitas
Verborū
Sponsi.

Pro. 16.

*Ser. 32. in
Cant.*

Ser. 31.

*Ser. 6. in
Psal. 118.*

ERat quidem etiam cum esset in hac vita mortali, gratia diffusa in labijs eius, vt dictum est. Sed considerandum profundius quot, quibusque modis gratia diffusa sit in labijs & verbis eius. Docet enim nos in Spiritu Verbum Sponsus, docet intrinsecus: & verba illius iuxta Scripturam fauus mellis, dulcedo animæ, sanitas ossium. Perpende singula. Fauus mellis, quid suauius? Dulcedo animæ, quid appetibilis? Sanitas ossium quid salubrius, quid restauratiuum magis? Cum enim loquitur intrinsecus animæ, replet eam dulcedine: viuificat, confirmat, & roborat ad agendum, siue luctetur cum hoste, siue ardua pro Sponsi gloria aggrediatur. An aliud tibi, ait Bernardus, vel pati, vel petere videtur quæ dicit, Dormitauit anima mea præ tædio, confirma me in verbis tuis? Etiam facundus comes (inquit) qui in sermonum suauitate suorum, tãquam in quadam suaueolentia spirantium vnguentorum post se currere faciat vniuersos. Videnda in ytroque sermone pulcherrima. Dulcissime etiam Ambrosius [Anima iusti sponsa est Verbi. Hæc si desideret, si cupiat, si oret, & oret assiduo, & oret sine vlla disceptatione, & tota intendat in Verbum, subito vocem sibi videtur eius audire, quem non videt: & intimo sensu odorē diuinitatis eius agno-

agnoscit. Quod patiuntur plerumque qui bene credunt. Replentur subito nares animæ spirituali gratia, & sentit sibi presentig eius flatum aspirare, quem querit, & dicit: Ecce, iste est, quem requiro; ipse, quem desidero.] Quam verò consolentur, & sustentent, & viuificēt animam voces Sponsi, idē Sanctus Doctor Ambrosio plane ore exequitur sermone sequenti: quæ vt ad meditando prompta sint, non pigebit adscribere. Humiliatur enim (inquit) anima nostra, dum traditur tentatori duris examinanda laboribus, vt luctetur, & exerceat, congressum contrariæ experiens potestatis. Sed in his tentationibus viuificatur alloquio Dei. Hæc est enim animæ nostræ vitalis substantia, qua alitur, & pascitur, & gubernatur. Nec quicquam est aliud, quod viuere faciat rationabilem animam, quam alloquium Dei. Sicut enim augetur sermo Dei in anima nostra dum suscipitur, dum intelligitur, dum comprehenditur, ita etiā vita eius augetur. Et quemadmodum è cōtrario alloquium Dei deficit in anima nostra, ita & incurrit eius vita defectum. Itaq; vt connexio ista animæ, & corporis nostri spiritu vitali animatur, atque alitur, & tenetur; ita verbo Dei, & spirituali gratia anima nostra viuificatur. Vnde omni genere studere debemus, vt reliqua omnia posthabentes cōgregemus nobis alloquia Dei, & congeramus in principale nostrum, in

Alloquia
Dei vita
animæ.

Ser. 7. in
Psal. 118.

**Multipli-
citer Ver-
bum al-
loquitur
animam.**

sensus, in sollicitudines, considerationes, actusque nostros, ut alloquijs Scripturarum facta nostra conueniant, nec à serie præceptorum cælestium actus noster discordare videatur, quo possimus & nos dicere, Quoniam eloquium tuum viuificauit nos. Nec verò solum has voces Sponus habet, sed multis animam, varijsq; modis alloquitur. Siquidem aliquando reprehendit, ac corripit: aliquando instruit, & docet: aliquando amatoria, & blanda loquitur: aliquando promissis vel præsentium auxiliorum, vel futurorum bonorum excitat, & accendit. Sed siue his siue alijs multis modis, ut solet, animam alloquatur, semper certè labia omni gratia diffusa manifestantur. Semper gratia omnis per labia ipsa diffunditur.

**Primum
inrepa-
do.**

Et mirum videri potest quomodo etiam reprehendens, atq; corripiens diffusis gratia labijs loquatur. Et tamen sic est, & sic experitur, & proficitur quisquis experitur quã dulciter correptione comendat nos Deus.

**Ser. de 11.
Apost. qui
gloriatur.**

[Nam quis est, ait S. Bernardus, quem in hoc seculo commendat Deus? Quomodo commendauit veritas eum, qui adhuc reprehensibilis inuenitur? Denique ego, inquit, quos amo, arguo, & castigo. Hæcine commendatio est tota? Profus, quantum mihi videtur, ipsa est. Quæ est enim melior, & efficacior commendatio, quam diuinae erga nos testatio caritatis? Testimo-
nium

nium verò amoris eius nullum certius in
 hac vita, quã quod desiderat Propheta ubi *Psal. 140.*
 ait: Corripiet me iustus in misericordia, &
 increpabit me. Hæc namque increpatione,
 qua iugiter nobis suggerit in occulto spi-
 ritus veritatis quid desit nobis, superbiam,
 negligentiam, ingritudinẽ repellit. Hæc
 Bernardus. Facit autem hac increpatione
 Sponsus in gratia labiorum, vt anima a-
 gnoscens suam fœditatem, suamque im-
 munditiam, quæ illius munditiæ contem-
 perari non potest, omnino de se diffidat:
 sese vsque ad nihil humiliet. Et tamen oc-
 cultis modis in suam sapientiam illã Spon-
 sus erigit: sic humiliat, vt attollat: vt cum
 omnia illius ossa marcescant, ipsa fortitudi-
 nem in sponso suo matet: ex humilitate
 ad maiora se dona disponat: ex cognitio-
 ne paupertatis in preces, atque orationes
 prorumpat; & quo pauperiorem se videt,
 eo ad agendum deinceps sollicitius, forti-
 usque tota super dilectum suum innixa
 consurgat; vt iuxta Scripturam in labori- *Pro. 16.*
 bus laboret sibi, & vim faciat perditioni *iuxta 70.*
 suæ.

Porrò de instructione, ac doctrina quã *Cass. col.*
 ta meditari licet! quomodo vias suas, vias *24. c. 26.*
 (inquam) pulchras ostendit! Quibus me- *Secundo.*
 dijs, quibus gradibus, ad quæ perfectionis *infitu-*
 culmina ascendendum: quanta sit virtutũ *do, & do-*
 pulchritudo, & amabilitas: quanta in pec- *cendo.*
 catis, & negligentijs fœditas: quanta in

Pro 3.

tepiditate non paupertas tantum, & mendicitas, sed præcipitiorum occasio. Quid suauitatem gustus sapientiæ impediatur: quid contra palatum exacuat, & erigat: quæ animam ipsam à Dilecto vel retrahant, vel elongent, quæ contra applicant, & agglutinent: ut ab eo tanquam ab annulo cera ad Dei formam, similitudinemque signetur: in quo veram prudentiam positam esse docet S. Augustinus, & innumera huiusmodi.

*Aug epif. 52.**Tertio blandiendo.**In Cant. passim.*

Iam verò de blandis, & amatorijs verbis, quæ gratiam in labijs diffusam testentur, vberimus aperitur campus, sed ijs, qui voces eas digni habitus sunt audire. Ut vocetur anima pulchra, formosa, soror, dilecta, columba, speciosa, electa, amica, sponsa, & quæ huiusmodi sunt innumera, quæ blandientem resonant, voces. Nunc inuitat in hortos, nunc ad cellaria, nunc ostendit diuitias gloriæ, nunc fiduciam instillat, secreta pandens, sollicitudinem spondens, nunc læua sub capite mulcens, nunc dextera amplexans. Denique si aures cordis apud illum sic blandientem aperta sint, mira sunt, quæ audit, intelligit, experitur.

Quarto promittendo. Isa 41.

Promissiones verò quam dulciter sapiunt? quā magnificè erigunt? Et in præsentibus quidem, [Ne timeas, quia ego tecum sum: ne declines, quia ego Deus tuus confortauit te, & auxiliatus sum tibi, & suscepit te dextera Iusti mei. Ego Dominus Deus tuus

tuus

tuus apprehendens manum tuam, dicens-
que tibi ne timeas, Ego posui te quasi plau-
strum triturans, &c.] De futuro vero, vbi
ego sum, & ipsa eris. Videbis claritatem
meam, quam mihi Pater dedit, percipies
regnum, sine fine me frueris: mutaberis in
me tota transformata, vt sis mecum vnum.
Et quæ sunt alia magnificè ab eo promissa
in vita, quæ nunc est, & futura. Hic licet
spatiosissimè pasci siue ingrediaris, siue e-
grediaris. O pascua, ô riuos!

Ioh. 17.

Ceterum diffusa est gratia in labijs eius
plane modo incomparabili, nimirum cum
loquitur ad Patrem de nobis bona. Si enim
Caleb ad suspirium, & vocem filia dedit
ei irriguum superius, & irriguum inferius,
quid negare tali filio, & sic dilecto poterit
Pater, quem & exauditum scimus pro sua
reuerentia? Hic Patri dilectus, in quo sibi
cõplacuit, omnia quæ pro nobis fecit, per-
tulit, passus est, repræsentat: sed & nunc ad
dexteram, vt appareat vultui eius, & inter-
pellet pro nobis. O quales voces! qualis
gratia! expende, & rulina. Nihil negan-
dum puta, quod ad eius gloriam, & tuam
vtilitatem pertineat. Habemus fiduciam,
habemus Pontificem, habemus aduocatum,
habemus Ancoram tutam, ac firmam, &
incedentem vsque ad interiora velaminis,
vbi præcursor pro nobis introijt. Quis dif-
fidat? quis desperet?

Gratia in
labijs
Christi
alloque-
tis Patrẽ
pro no-
bis.

Iudic. c. 1.

Mat. 3. 0

alibi.

Rom. 8.

Heb. 9.

Heb. 6.

Sed & alio plane dulcissimo pacto gra-
Diffundi-
tia

B 5

cur gra-
tia à Chri-
sti labijs
in labia
nostra.

Cant. 2.

Ps. 4.

Pro. 22.

Benedi-
ctio spō-

tia diffusa est in labijs illius, quia ex diffu-
sione gratiæ eius etiam in os nostrum re-
dundat, vt iam audeamus & ip- loqui cum
Patre, miscere colloquia, petere petitiones,
laudes cantare, hymnum gloriæ eius reso-
nare, cum Angelorum choris miscere vo-
ces, cantica modulari. Et in his omnibus
diffusa est ex labijs eius in labia nostra mi-
rifica gratia; vt iam audiat, quæ eiusmodi
est Sponsa, Ostende mihi faciem tuam: so-
net vox tua in auribus meis. Vox enim tua
dulcis, & facies tua decora: & Sicut vitæ
coccinea labia tua, & eloquium tuum dul-
ce. Quid ni dulce eloquium ab labijs coc-
cineis immaculati Agni sanguine purpu-
rantibus? O magnificentiam, o diffusionē.
Quæ labia? id est, hominis, vermiculi, & vix
vilius momenti: qua gratia repleta sunt?
Qui diligit cordis munditiam propter gra-
tiam labiorum suorum, habebit amicum
Regem. Quanti in vno verbo thesauri? Ha-
bebit amicum, magnum est; Regem, subli-
me est. At quem amicum? & quem Regem?
inscrutabile est, Regem Regū, in quo the-
sauri omnes, opes superbæ, & gloria: illum
habere amicum, & amicum ex gratia labio-
rum filij vnici, dilecti, vnde in nos diffun-
ditur, quanta dignitas? quanta felicitas?

Benedixit te Deus in æternum.

O Benedictionem æternis benedictio-
nibus celebrandam. O benedictionē,
vnde

unde omnes benedicuntur, eandemq; omnium fontem benedictionum, ac finem. Non enim ad mensuram dedit Deus filio benedictionem; quia nec ad mensuram dedit spiritum. Pater, inquit Baptista, diligit filium, & omnia dedit in manu eius. Requieuit quippe super eum omnis fons Spiritus sancti. Benedictus ergo, ait Bernardus, in odore, benedictus in sapore, benedictus in specie. Perpende singula, & lege eo loco Bernardum. Plane odor filij huius, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Ex benedictione odor, sapor, & species: ut pulcher visu, & suavis ad vescendum, non phantasticè, non ad decipiendum uti fructus ille occasio maledictionis; sed plane solidè, & eminenter appareat. De hoc sane verius, quam de Ioseph, qui figura, & umbra erat, illud accipio, Omnipotens benedicet tibi benedictionibus cœli desuper, benedictionibus Abyssi iacentis deorsum, benedictionibus vberum, & vulvæ. Certè nemo his benedictionibus vberius, excellentiusque cumulatus est.

Benedicitur enim in Cœlis, ubi omnia possidet, utpote cui data est omnis potestas in cœlo, & in terra, Benedicitur à Civibus patriæ illius æternis benedictionibus. An non benedicunt, qui cantant, Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & diuinitatem, & sapiētiam, & honorem, & gloriam, & benedictionem? Cui &

si quæ
imma-

Ioan. 3.

Hom. 3.
super Mis-

sis.

Gen. 27.

Gen. 3.

Gen. 49.

Benedi-
tur pon-
sus bene-
dictioni-
bus Cœli

Mat. 26.

Apoc. 5.

*Psal. 88.
De Ciuit.
l. vlt. ca.
vlt.*

Apoc. 5.

*Et bene-
dictioni-
bus abyf-
si.*

Zach. 9.

*Benedi-
ctionibus
vberum.*

cantant, Misericordias Domini in eternum cantabo? Quo cantico, vt ait Augustinus, in laudem gloriae gratiae Christi, cuius sanguine liberati sumus, nihil erit profecto illi iucundius Ciuitati. Huic cantant, Redemisti nos Deo in sanguine tuo: & fecisti nos Deo nostro regnum, & Sacerdotes. Denique nouum canticum est Ioanni, quia mortales nunquam simile audierunt: nouum celestibus spiritibus, quia nunquam cofatiantur. Innouant laudes, & benedictiones semper nouas, semper antiquas. Alleluia cantant Deo, alleluia & Agno. Sed haec intenta potius aure audienda sunt, curandumque ne perstrepat mundus.

Cogita, si potes quid sit, Benedictionibus Abyssi. Sane & cum visitarentur in Limbo Patres, benedixerunt eum, qui eduxit eos de lacu, in quo non erat aqua, qui in sanguine testamenti sui emisit illos. Benedicunt & animae, quae in Purgatorijs locis degunt, dum eum considerant meruisse, vt ipsae etiam post hanc vitam purgari a contagione possent. Laudant poenarum mitigatorem: laudant in medijs flammis consolatorem: benedicunt aspectum iucundissimum faciei suae promittentem, ad quam ardentissime anhelant.

Benedictionibus vberum, & foecunditatis. Quis Apostolorum, & Magistrorum, ac Patrum replet vbera, vt lacte pinguescant? compassionem, & consolationem exhi-

exhibeant, nisi ipse? Quis fecunditatem Ecclesie talem prestat? Ecce quam multa prole fecundatur ex benedictione benedicti huius. In illo enim omnes gentes, & tribus terrae benedictae sunt; & benedictiones omnes ab illo. Qui benedixit nos ait Apostolus in omni benedictione spiritali in caelestibus in Christo. Sed sequitur Iacob.

Genes. 12.

Act. 3.

Ephes. 1.

Benedictiones Patris tui confortatae sunt benedictionibus Patrum eius, donec veniret desiderium collum aeternorum. Fiant in capite Ioseph, & in vertice Nazaraei inter fratres suos. Verè benedictiones omnes in capite eius factae sunt, confortatae sunt, & sublimiores factae praebenedictionibus Patrum. Propter quem benedicti & Patres. O Nazaraeum inter fratres, super fratres, propter fratres. Quis sanctior fonte sanctitatis? Plane Nazaraeus, separatus, & excelsior ceteris factus vitae puritate, donorum largitate, coronae, & diadematis maiestate. Super ipsum (inquit) effloreat sanctificatio mea. Hebraicè corona sanctitatis, & regni. Ex capite benedictionis unguenta, quae defluant, non in barbam solum, sed in oram vestimenti, sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion, id est Ecclesiam: in quam mandavit Dominus ex hoc capite benedictionem, & vitam usque in seculum. Currite gentes: ecce completum est in Sponso, quod antea fuerat non fallaci promissione

Benedi-

ctionibus

omnibus.

Gen. 49.

Psal. 131.

Psal. 132.

Pfal. 64. prophetatum, Benedices coronæ anni benignitatis tuæ. Annus benignitatis aduentus Christi: in quo benignitas, & humanitas effusa est. Corona anni perfectio ipsa & consummatio: corona decoris, corona abundantia, corona gloriæ. Benedices coronæ anni benignitatis tuæ, & campi tui replebantur vbertate. In Hebræo significantius, & rotæ, vel orbitæ tuæ stillabunt pinguedinem. Vt vbicunque curru secundo vehitur, stillet pinguedinem, eam mirum, qua repleti animam suam cupiebat Psalmista. Veinam & anima mea saginaretur illa, vt fieret in me, & quod sequitur, Et labijs exultationis laudabit os meum.

Pfal. 62.

4. Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime.

Post speciem, & gratiam labiorum agit de virtute bellica, Quia Sponsa erat primo liberanda, deinde custodienda.

Iam incipit narrare aliam laudem, à virtute, fortitudine, pugnandi præstantia. Sed mirum videri poterit ferè initio epithalamij, post gratiam labiorum, & pulchritudinem, quæ suauitatem redolent, & amabilitatem, repete in gladium, & bella prorumpere. Considerandum hic agi de Sponsa, quam Rex sibi elegit, & adsciuuit, vt ad regale Diadema, & consortium Regni proueheret. Hæc autem Sponsa captiua erat, & misera seruitute ab hostibus ferocissimis premebatur. Hanc ergo vt eriperet, gladio, bello, & fortitudine multa opus erat. O rem admirabilem, ô mysterium incom-

pre-